

Tropisch EHD-virus waait richting Benelux

Net als bij blauwtong vindt de verspreiding van EHD plaats door stekende knutten

Europa heeft er een tropisch virus bij. Het EHD-virus, dat hier eind 2022 voor het eerst opdook, behoort tot dezelfde familie virussen als blauwtong en is al even bedreigend voor rundvee. Langzaam verspreidt het virus zich over het continent richting het noorden. Diergezondheidsorganisaties in Nederland en Vlaanderen houden een oogje in het zeil.

TEKST JUSTINE POPPE

Eind 2022 trof het virus EHD voor het eerst Europese runderen. Sindsdien zat het virus EHD, voluit 'epizootic haemorrhagic disease', niet stil. Met 4275 besmettingen van herkauwers in april is Frankrijk het hardst getroffen, gevolgd door Spanje met 252 besmettingen eind 2023, Portugal in diezelfde periode met 94 en ook Italië met 10 besmettingen.

'Het EHD-virus is familie van het blauwtongvirus', vertelt Judith de Jong, rundveedierenarts bij Royal GD. 'De ziekte wordt veroorzaakt door een orbivirus en heeft een incubatieperiode van twee tot tien dagen. De symptomen zijn vergelijkbaar met die van blauwtong. Denk maar aan koorts, ademhalingsproblemen, gebrek aan eetlust, zwelling van de oogleden, speekselen en kreupelheid. In ernstige gevallen kan de ziekte dodelijk zijn.'

Net als bij blauwtong vindt de verspreiding van EHD plaats door stekende knutten. Toch is er ook een verschil. Bij blauwtong zijn vooral schapen gevoelig. Dit in tegenstelling tot EHD. De Jong: 'Schapen zijn weinig tot niet gevoelig voor ziekte door het EHD-virus. Vooral herten en ook runderen kunnen ernstig ziek worden van dit virus.'

Voor de eerste keer in Europa

Het virus werd al eerder aangetoond in Noord-Afrika, Noord-Amerika, Australië en Azië, maar voor Europa is het een nieuwkomer. De ziekteverschijnselen werden voor het eerst in oktober 2022 gedetecteerd op de Italiaanse eilanden Sicilië en Sardinië. Daarvoor zette het op dit continent nooit voet aan wal. 'We hebben in Europa

te maken met serotype 8', weet De Jong. 'Dit type is praktisch identiek aan het type dat in 2021 in Tunesië in Noord-Afrika werd gevonden.'

Het vermoeden is dat de knutten EHD over zee naar Zuid-Europa brachten. En dat niet met de boot, maar met de wind. Volgens Eva Van Mael, dierenarts kleine herkauwers bij Dierengezondheidszorg Vlaanderen (DGZ), is dat niet zo'n absurd scenario. 'Vorig jaar was blauwtong in het begin vooral actief in het midden van Nederland', vertelt ze. 'Later breidde de ziekte zich door de zuidwind uit naar Friesland. Dankzij die windrichting bleef België vorig jaar in eerste instantie gespaard van blauwtong.' Met het keren van de wind bereikte blauwtong eind 2023 uiteindelijk ook België.

Geen vaccin

Door de zuidwind breidden EHD-besmettingen zich vanuit Zuid-Europa uit naar het noorden. 'Twintig departementen in Frankrijk zijn besmet', zegt De Jong. 'Het gaat met name om de meer westelijk gelegen departementen. De Pyreneeënregio is het hardst getroffen. Daar zijn veel besmettingen vastgesteld. Dit kan aan verschillende factoren liggen, zoals het lokale klimaat of bijvoorbeeld een hoge veedichtheid.'

De Franse overheid neemt al maatregelen om de ziekte in te dammen. En dat is nodig, want voor dit specifieke serotype bestaat nog geen vaccin. Zo is er een beperkingszone van 150 kilometer ingesteld rond de besmette bedrijven. Herkauwers van bedrijven in deze zone mogen niet getransporteerd worden naar gebieden buiten de beperkingszone en naar andere EU-lidstaten.

Die bufferzone loopt van de Pyreneeën tot aan Normandië. 'Omdat de besmetting via knutten verloopt, probeert men met dit ruime beperkingsgebied de verspreiding terug te dringen', merkt De Jong op. Maar het zuidelijke klimaat helpt niet echt om het virus in te dammen.

Warm weer verhoogt de knuttenactiviteit en -virulentie. Bij koude temperaturen worden knutten inactief. Zo ligt de verspreiding van het virus in de winter vaak stil. Ook klimaatverandering speelt hierbij een rol. De Jong: 'Klimaatverandering maakt dat andere ziekteverwekkers en parasieten hier makkelijker overleven.'

Op tijd aan de bel trekken

Of een komende warme zomer met de juiste windrichting EHD naar de Benelux brengt? 'Dat valt nog te bezien', zegt De Jong. Met de blauwtongpandemie in Nederland en België is EHD nog niet het eerste waar een veehouder van wakker ligt. Toch houden de diergezondheidsorganisaties een oogje in het zeil. 'Bij GD volgen we de verspreiding van de ziekte nauwlettend', vertelt de dierenarts. 'Komt de ziekte dichtbij, dan trekken we aan de bel. Daarnaast lijken de symptomen van EHD sterk op die van blauwtong. Bij elke blauwtongbesmetting houden we EHD dus in het achterhoofd. Dat betekent dat bij een reële verdenking verdachte monsters van blauwtong ook op EHD worden getest.'

Verspreiding EHD-virus in Europa

Bij Dierengezondheidszorg Vlaanderen heerst dezelfde attitude. 'EHD is momenteel niet de grootste zorg van veehouders', weet ook Eva Van Mael. 'Maar dat wil niet zeggen dat we onze kop in het zand moeten steken.'

Net zoals GD voert DGZ automatisch een dubbele check uit bij monsters die zijn genomen voor blauwtong. 'Het is een onderdeel van ons monitoringsysteem', vervolgt de dierenarts. 'Zo krijgen we mogelijke besmettingen snel in beeld. En op die manier worden veehouders bij een besmetting tijdig ingelicht, zodat ze maatregelen kunnen nemen.'

Ook de EHD-werkgroep van de federale overheid, waar DGZ aan deelneemt, houdt de verspreiding van EHD in de gaten. Van Mael: 'Daar brengen we het risico en de mogelijke scenario's in beeld als de ziekte België bereikt.' Bij een uitbraak vermoedt ze dat EHD op dezelfde manier als blauwtong ingedamd zal worden. 'Maar laten we nu eerst proberen om de ziekte te voorkomen in plaats van genezen.' |

Judith de Jong, rundveedierenarts bij Royal GD:

'Klimaatverandering maakt dat andere ziekteverwekkers en parasieten hier makkelijker overleven'